

Sygn. akt IV U 560/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2020r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jerzy Zalasieński
Protokolant	st. sekr. sądowy Dorota Malewicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 lutego 2020r. w S.

odwołania W. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 30 kwietnia 2019 r. Nr (...)

w sprawie W. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję i poprzedzającą ją decyzję z dnia 13 grudnia 2013r. w ten sposób, że ustala wysokość emerytury W. Z. na dzień 01 listopada 2013 r. na kwotę 1.915,57 (jeden tysiąc dziewięćset piętnaście i 57/100) zł brutto miesięcznie z możliwością wypłaty po dokonaniu waloryzacji od dnia 01 kwietnia 2019 r.

Sygn. akt IV U 560/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 30 kwietnia 2019r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na podstawie art.151§2 w zw. z art.146§1 kpa odmówił W. Z. uchylecia decyzji z 13 grudnia 2013r. (o przyznaniu emerytury) i stwierdził jej wydanie z naruszeniem prawa. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że zgodnie z art.146§1 kpa uchylenie decyzji z powodu orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, na podstawie którego została wydana decyzja nie może nastąpić, jeżeli od dnia doręczenia decyzji upłynęło pięć lat. W takim przypadku, zgodnie z art.151§2 kpa, organ administracji publicznej ogranicza się do stwierdzenia wydania zaskarżonej decyzji z naruszeniem prawa oraz wskazuje okoliczności z powodu których nie uchylił tej decyzji. Z uwagi na to, że od dnia doręczenia ubezpieczonej decyzji z 13 grudnia 2013r. upłynęło pięć lat nie jest możliwe jej uchylenie (decyzja k. 45 za wnioskiem z dnia 28 listopada 2013 r.).

Odwołanie od ww. decyzji złożyła ubezpieczona wnosząc o jej uchylenie oraz o ponowne ustalenie wysokości emerytury bez pomniejszania podstawy jej obliczenia o sumę kwot pobranych z tytułu emerytury wcześniejszej (odwołanie k. 2).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wskazując na argumentację podniesioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k. 5).

Sąd ustalił, co następuje:

W. Z. urodziła się (...) W dniu 20 czerwca 2008r. ubezpieczona wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z wnioskiem o emeryturę. Decyzją z 11 lipca 2008r. organ rentowy na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej przyznał ubezpieczonej emeryturę od 20 lipca 2008r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego (wniosek o emeryturę i decyzja k.1-4 i 37-40 akt emerytalnych za wnioskiem z 20 czerwca 2008r.).

W dniu 28 listopada 2013r. ubezpieczona wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym. Decyzją z 13 grudnia 2013r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej emeryturę od (...), tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono wniosek, na podstawie art.24 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wysokość emerytury ubezpieczonej obliczona została wg zasad określonych w 26 ustawy emerytalnej, w tym zgodnie z ówczesną regulacją art.25 ust.1b tej ustawy podstawę obliczenia emerytury pomniejszono o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych przez ubezpieczoną tytułem emerytury przyznanej jej uprzednio. Wysokość świadczenia na dzień 1 listopada 2013r. ustalona została na kwotę 1500,41 zł brutto miesięcznie. Emerytura ustalona tą decyzją jest świadczeniem mniej korzystnym od emerytury ustalonej ubezpieczonej decyzją z 11 lipca 2008 r. w kwocie 1906,65 zł brutto. Organ rentowy wypłaca jej świadczenie w tej wyższej kwocie (decyzja k.9 akt emerytalnych za wnioskiem z 28 listopada 2013r.).

W dniu 1 kwietnia 2019r. wpłynął do organu rentowego wniosek ubezpieczonej o wznowienie postępowania i ponowne ustalenie wysokości emerytury w powszechnym wieku emerytalnym z pominięciem zastosowania regulacji art.25 ust.1b ustawy emerytalnej w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019r. (wniosek ubezpieczonej k.43 akt emerytalnych za wnioskiem z 28 listopada 2013r.).

Po rozpoznaniu powyższego wniosku postanowieniem z 30 kwietnia 2019r. na podstawie art.145a i 149§1 kpa organ rentowy wznowił postępowanie w sprawie przyznania W. Z. emerytury decyzją z dnia 13 grudnia 2013r. Następnie, zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzją z dnia 30 kwietnia 2019r. powołując się na upływ pięciu lat od doręczenia ubezpieczonej decyzji z 13 grudnia 2013r. na podstawie art.151§2 w związku z art.146§1 kpa odmówił jej uchylenia i stwierdził jej wydanie z naruszeniem prawa (postanowienie i decyzja k.44-45 akt emerytalnych za wnioskiem z 28 listopada 2013r.)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie W. Z. okazało się uzasadnione i skutkowało zmianą decyzji z 30 kwietnia 2019r. i poprzedzającej ją decyzji z 13 grudnia 2013r. o przyznaniu emerytury w części dotyczącej wysokości emerytury poprzez ustalenie, że wysokość emerytury ubezpieczonej na dzień nabycia prawa do świadczenia, tj. na dzień 1 listopada 2013r. wynosi 1.915,57 zł brutto miesięcznie.

W chwili nabycia przez ubezpieczoną prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym obowiązywał przepis art.25 ust.1b ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nakazujący pomniejszenie - w przypadku osób, które uprzednio pobierały emeryturę przyznaną na podstawie art. 46 tejże ustawy - podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Organ rentowy ustalając ubezpieczonej w 2013 r. prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym zastosował powyższy przepis, co skutkowało określeniem wysokości świadczenia emerytalnego ubezpieczonej w niższej kwocie. W dniu 6 marca 2019r. zapadł wyrok Trybunału Konstytucyjnego (sygn. P 20/16), w którym Trybunał stwierdził, że art.25 ust.1b ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017r. w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...)r. kobiet, które przed 1 stycznia

2013r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art.46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dziennik Ustaw Nr 539 z 21 marca 2019r.).

Jak wynika z przedstawionych wyżej ustaleń, organ rentowy po rozpoznaniu wniosku ubezpieczonej o wznowienie postępowania w zw. z przywołanym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego wznowił postępowanie w sprawie zakończonej decyzją z 13 grudnia 2013r. o przyznaniu emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, lecz zaskarżoną decyzją odmówił jej uchylenia poprzestając na ustaleniu, że decyzja ta została wydana z naruszeniem prawa. W ocenie Sądu decyzja ta jest nieprawidłowa. Organ rentowy odmawiając uchylenia decyzji z 13 grudnia 2013r. w części dotyczącej ustalenia wysokości emerytury ubezpieczonej – gdyż to jest istotą sporu w sprawie - powołał się na regulację art.146§1 kpa, zgodnie z którą uchylenie decyzji z przyczyny określonej w art.145a kpa nie może nastąpić, jeżeli od dnia doręczenia decyzji upłynęło pięć lat. Zauważyć jednak należy, że organ rentowy nie wskazał w jaki sposób ustalił, że od doręczenia ubezpieczonej przedmiotowej decyzji upłynęło pięć lat. Analiza akt emerytalnych ubezpieczonej pokazuje, że decyzja ta została przekazana do wysłania do ubezpieczonej w dniu 19 grudnia 2013r. (vide: adnotacja na decyzji k.10v akt emerytalnych). Brak jest natomiast zwrotnego potwierdzenia odbioru przedmiotowej decyzji, które pozwoliłby ustalić datę doręczenia jej adresatce, co powoduje, że nieudowodnione jest twierdzenie organu rentowego, iż od doręczenia ubezpieczonej decyzji upłynęło pięć lat. W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z art.71a ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2019r., poz. 300 z późn. zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych może przysyłać pisma i decyzje listem zwykłym, lecz z wynikającymi z powyższego konsekwencjami. Mianowicie, w myśl ust.2 przywołanego przepisu w razie sporu ciężar doręczenia pisma lub decyzji listem, zwykłym (i co za tym idzie również daty doręczenia) spoczywa na Zakładzie. Dodatkowo wskazać należy, że granica pięciu lat – przewidziana w art.146§1 kpa - od doręczenia decyzji, której dotyczy skarga o wznowienie postępowania oparta na orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego, po przekroczeniu której to granicy czasowej nie jest możliwe uchylenie (zmiana) niekorzystnego rozstrzygnięcia, jest dwa razy krótsza od przewidzianej w art. 408 kpc, który przewiduje, że nie można żądać wznowienia postępowania (poza określonym w tym przepisie przypadkiem), jeżeli od dnia uprawomocnienia się wyroku upłynęło dziesięć lat. Tak różne regulacje w zakresie granicy czasowej, do której możliwa jest zmiana niekorzystnego rozstrzygnięcia opartego na niekonstytucyjnym przepisie, w sposób niekorzystny kształtuje sytuację ubezpieczonych (kobiet urodzonych w (...)r.), które po ustaleniu prawa do emerytury na podstawie art.24 ustawy emerytalnej nie kwestionowały na drodze sądowej ustalonej wysokości emerytury, w porównaniu do tych ubezpieczonych – kobiet urodzonych w (...)r., które odwoływały się w przeszłości od decyzji o przyznaniu emerytury w części dotyczącej wysokości świadczenia i w stosunku do których zapadły wyroki sądowe oddalające ich odwołania (z uwagi na ówczesny stan prawny).

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że od chwili wpływu do Sądu ubezpieczeń społecznych odwołania osoby ubezpieczonej od decyzji organu rentowego, sprawa ma charakter sprawy cywilnej. Sąd ubezpieczeń społecznych zobowiązany jest do stosowania przepisów prawa materialnego z zakresu ubezpieczeń społecznych, dlatego wniosek ubezpieczonej o wznowienie postępowania i ponowne ustalenie wysokości emerytury w powszechnym wieku emerytalnym winien być oceniony na podstawie art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. I tak, zgodnie z treścią art.114 ust.1 pkt 1 przywołanej ustawy, w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. W ocenie Sądu, wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019r. stwierdzający niezgodność z Konstytucją RP uregulowania ustawy emerytalnej, na podstawie którego ustalono wysokość emerytury ubezpieczonej, może być uznany za nową okoliczność ujawnioną po wydaniu decyzji o przyznaniu ubezpieczonej emerytury w 2013r., ale istniejącą przed wydaniem tej decyzji, gdyż niesporne jest, że zakwestionowany przez Trybunał przepis ustawy emerytalnej był niezgodny z Konstytucją od chwili jego uchwalenia. Dodać należy, że także przepis art.114 ustawy emerytalnej w ust.1e wprowadza terminy liczone od daty wydania decyzji, po upływie których nie jest możliwe uchylenie lub zmiana tej decyzji. Zgodnie z treścią art. 114 ust. 1e pkt 2 ww. ustawy uchylenie lub zmiana decyzji nie może nastąpić, jeżeli od dnia jej wydania upłynął okres 5 lat - w przypadkach, kiedy podstawą jej uchylenia, bądź zmiany są okoliczności wymienione w ust. 1 pkt 1 (tj. nowe dowody lub nowe okoliczności istniejące przed

wydaniem tej decyzji). Jednakże w myśl kolejnego ustępu, tj. ust.1f pkt 1 art.114 ustawy emerytalnej, ograniczenia wskazanym terminem nie stosuje się, jeżeli w wyniku uchylecia lub zmiany decyzji z przyczyn określonych w ust. 1 osoba zainteresowana nabędzie świadczenie w wyższej wysokości. Taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie, gdyż jak wynika z wyliczeń organu rentowego (vide: pismo – projekt decyzji o przyznaniu emerytury- k.12 akt sprawy) ustalona na nowo wysokość emerytury ubezpieczonej w powszechnym wieku emerytalnym z pominięciem zastosowania niekonstytucyjnego art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej wynosi 1.915,57 zł brutto, a zatem jest wyższa od ustalonej pierwotnie w decyzji z 13 grudnia 2013r. i równocześnie wyższa od tej wypłacanej ubezpieczonej a ustalonej na podstawie decyzji z 11 lipca 2008 r.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, na podstawie art.477¹⁴§ 2 kpc, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję oraz poprzedzającą ją decyzję z 13 grudnia 2013r. i ustalił wysokość emerytury ubezpieczonej na dzień 1 listopada 2013r., z możliwością wypłaty po dokonaniu waloryzacji od dnia 1 kwietnia 2019r., tj. od miesiąca, w którym ubezpieczona złożyła wniosek o wznowienie postępowania. Dodać należy, że mimo wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 6 marca 2019r. decyzja z 13 grudnia 2013r. nie utraciła mocy obowiązującej, zaś wypłata emerytury w prawidłowej wysokości jest możliwa dopiero po wzruszeniu tej decyzji na skutek wniosku o wznowienie postępowania. Zgodnie bowiem z treścią art. 133 ust. 1 pkt 1 w zw. z ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS podwyższone świadczenie wypłaca się nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie postępowania. Jednocześnie Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w uzasadnieniu postanowienia z 10 stycznia 2014r. w sprawie III UZP 3/13 (LEX 1455747), że w wypadku zakwestionowania aktu prawnego przez Trybunał Konstytucyjny nie zachodzi błąd organu rentowego.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art.477¹⁴§ 2 kpc, Sąd orzekł jak w wyroku.